

 ยุวธรรม

สำหรับยุวชน

⁴⁷ นิราลัย, คู่มือการจัดอบรมสามเณรภาคฤดูร้อน ฉบับสมบูรณ์, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมสภา (ได้แก้ไขหัวข้อธรรมใหม่บางหัวข้อเพื่อให้เกิดความคล่องจอง โดยอ้างจาก หมวดธรรมคำสอนของ พระมหาทักษิณ เอกจารี : สำนักพิมพ์ดวงแก้ว 2545)

ยุวชนที่ดีต้องมี 5 ดี

1. เป็นบุตรที่ดีของมารดาบิดา

คือ : เป็นผู้ที่สามารถทำให้มารดาบิดา ได้รับความสบายใจตลอด

2. เป็นศิษย์ที่ดีของครูอาจารย์

คือ : เป็นผู้ที่ครูอาจารย์ สามารถนำไปสู่จุดหมายปลายทางได้

3. เป็นเพื่อนที่ดีของเพื่อน

คือ : เป็นผู้ที่สามารถอยู่ร่วมกันได้ ด้วยความสุบสวัสดิ์ดี

4. เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ

คือ : เป็นผู้ที่สามารถดำรงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ไว้ได้

5. เป็นสาวกที่ดีของพระศาสดา

คือ : เป็นผู้ที่สามารถดำเนินตามพระศาสดาไปได้

เมื่อยุวชนมีครบทั้ง ๕ ดี

ก็จะได้ชื่อว่าเป็นมนุษยที่เต็ม เป็นมนุษยที่สมบูรณ์

คือ : เป็นผู้ที่อยู่เหนือปัญหาทั้งปวง (ทั้งทางโลกและทางธรรม)

การเป็นบุตรที่ดีของมารดาบิดา

“โย จ บุตุตานมสฺสโว
= ในบรรดาบุตรทั้งหลาย
บุตรที่เชื่อฟังเป็นบุตรที่ประเสริฐสุด”

ความหมายของพ่อแม่

ผู้ให้กำเนิด-ให้ชีวิตเลือดเนื้อ-สร้างจิต
 วิญญาณแก่บุตรผู้มีจิตห่วงใยไปกับ
 บุตร รักห่วงใยในบุตร ปรารถนาให้
 บุตรเป็นคนดี ผู้สร้างโลก คือ ลูก

พ่อ คือ -ผู้คุ้มครองป้องกันอันตรายให้แก่บุตร.
 แม่ คือ -ผู้ยังบุตรให้เจริญยิ่งขึ้นไป,- รักและสงสารบุตร-รักบุตรเสมอกัน,
 -ผู้สวมวิญญาณให้แก่บุตร. -ผู้แบ่งบาปภาระของพ่อ,
 -ผู้ปลูกฝังความรักและคุณธรรมก่อนคนอื่น, -ผู้ให้ดื่มมน.
 แม่ = เป็นคำที่ “ไพเราะที่สุด”. “ยิ่งใหญ่ที่สุด”. และ “ศักดิ์สิทธิ์ที่สุด”.
 ☸ พ่อ-แม่ คือ -ผู้ที่ให้ทุกสิ่งทุกอย่างแก่ลูก ☸
 ☸ ในโลกนี้ไม่มีใครรักเราเท่าพ่อแม่ ☸

พ่อแม่เปรียบเหมือน

- เป็นพระพรหมของบุตร
- เป็นครู-อาจารย์คนแรกของบุตร
- เป็นบุคคลเพื่อควรแก่วัตถุที่ลูกนำไปบูชา
- เป็นพระอรหันต์ของลูก
- เป็นผู้อนุเคราะห์บุตรเลี้ยงดูบุตรจนเติบโตใหญ่
- เป็นมิตรในเรือนของบุตร “มาตา มิตตํ สกมฺสเร”
- เป็นอะไร ๆ อีกมากมาย..... ฯลฯ

โคมทองของชีวิต
 ☸ เปรียบพ่อแม่เช่นโคมทองของชีวิต
 ช่วยชี้ทิศช่วยนำทางช่วยสร้างสรรค
 ให้ความรักให้ความรู้มีชีวิต
 ลูกจงหมั่นกตัญญูแทนคุณ

คุณธรรมของพ่อแม่

พ่อแม่ประกอบด้วยคุณธรรม “พรหมวิหาร 4” ดังนี้
 -เมตตา คือ ความรัก ปรารถนาจะให้บุตรมีความสุข
 -กรุณา คือ ความสงสาร ปรารถนาจะให้บุตรพ้นจากความทุกข์
 -มุทิตา คือ พลอยยินดี เมื่อเห็นบุตรได้ดีมีความสุข
 -อุเบกขา คือ ฝึมองดูบุตรด้วยจิตสงบ เมื่อไม่สามารถจะช่วยบุตรให้พ้นจากทุกข์ได้

ความหวังของพ่อแม่

ยามมีกิจหวังให้เจ้าเฝ้ารับใช้
ยามป่วยไข้หวังให้เจ้าเฝ้ารักษา
ยามถึงคราวล่วงลับดับชีวิต
หวังลูกยาช่วยปิดตาเมื่อยามตาย

ความทุกข์ของพ่อแม่

- 1.ทุกข์เพราะไม่มีลูก
- 2.ทุกข์เพราะลูกตาย
- 3.ทุกข์เพราะลูกชั้ว

หน้าที่ของพ่อแม่

หน้าที่ทางกาย 5	หน้าที่ทางใจ 5
<ol style="list-style-type: none"> 1. ห้ามจากความชั่ว 2. ให้ตั้งตัวเป็นคนดี 3. ให้มีความรู้ 4. จัดดูให้อยู่ครอง 5. มอบกองมรดก. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. พาลูกเข้าวัด. 2. หัดลูกสวดมนต์ 3. ฝึกฝนทำบุญทาน 4. สอนกรรมฐานภาวนา 5. ชักนำพาให้ลูกบวช

บุญคุณของพ่อแม่

พ่อแม่มีพระคุณทั้งส่วน“คุณ”และ“ค่า”
 “คุณ”เป็นนามธรรมภายใน ไม่เปลี่ยนแปลง
 พ่อแม่มี “คุณ” คือ เป็นที่กำเนิด ให้ความรัก ความหวังใยในบุตร ปรารถนาให้
 บุตรเป็นคนดี มีจิตหวั่นไหวไปกับบุตร ไม่คิดร้ายพยาบาท ให้อภัยบุตร ยอม
 เสียสละชีวิตตายแทนได้ บุญคุณของพ่อแม่เป็นเรื่องทางจิตใจ ไม่เปลี่ยนแปลง
 พ่อแม่มี “ค่า” คือ การให้การเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน ให้เสื้อผ้าอาหาร-ที่อยู่อาศัย ให้
 การศึกษาเป็นต้นอันเกิดจาก“บุญคุณ”ภายในจิตใจของพ่อแม่ผลักดันให้มีการกระทำ
 ทางวัตถุภายนอกออกมา ซึ่งถือว่าเป็นค่าของพ่อแม่ เปลี่ยนแปลงได้ไม่แน่นอน.

ความหมายของบุตร

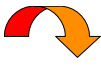
บุตร

-ผู้ที่ยกพ่อแม่ออกจากชุมชนรชชื่อ “บุตรตะ” นรคคือ ความร้อนใจที่ไม่มีลูก.
 -ผู้สืบทอดสายโลหิต, ผู้ที่รับมรดกจากพ่อแม่, ผู้ที่เป็นที่พึ่งพาของพ่อแม่,
 -ผู้ที่ปิดตาให้พ่อแม่เวลาตายและทำบุญอุทิศให้
 -ผู้เป็นลูกหนี้ของพ่อแม่ที่จะต้องใช้นี้ให้คุ้มค่ากัน.
 -ผู้นำพ่อแม่ให้ถึงนิพพาน.
 บุตรที่ดีคือผู้ที่สามารถทำให้พ่อแม่ได้รับความอ้อมใจชื่นใจสบายใจตลอดกาล
 “บุตร” กับ “ลูก”
 บุตร” จะใช้ “มนุษย์” เท่านั้น
 “ลูก” ส่วนมากจะใช้สำหรับลูกคน, ลูกสัตว์เดรัจฉาน, ลูกผลไม้
 ถ้าลูกคนเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่เราเรียกเขาว่า “บุตร”

ประเภทของบุตร

“ลูก” แยกได้ 5 จำพวก คือ

1. “ลาก” คือ ลูกที่ไม่ดี ทำชั่วติดคุกติดตะราง พลอยลากพ่อแม่ติดคุกทางใจ
2. “แลก”คือ ลูกที่บังคับพ่อแม่ เมื่อต้องการสิ่งใดก็จะเอาให้ได้ บางคนต้องขายไร่-นา เพื่อสนองความต้องการของลูก
3. “ลอก” คือ ลูกที่ปอกลอก ขโมยเงินพ่อแม่ไปเล่นการพนัน ติดสิ่งเสพติด
4. “เล็ก” คือ การเพิกถอนไม่เอาธุระ ประกาศตัดขาดความเป็นพ่อแม่ลูก.
5. “ลูก”คือ ลูกที่ดี ทำตัวเหมาะสม เชื่อฟังพ่อแม่ ว่านอนสอนง่าย ประเภทนี้เรียกว่า “บุตรที่ประเสริฐ”

“บุตร” มีสามประเภท คือ

1. “อวชาตบุตร” คือ บุตรที่มีคุณธรรมต่ำกับพ่อแม่..
2. “อนุชาตบุตร” คือ บุตรที่มีคุณธรรมเสมอพ่อแม่.
3. “อภิชาตบุตร” คือ บุตรที่มีคุณธรรมสูงกว่าพ่อแม่.

บรรดาบุตรทั้งหลาย บุตรที่เชื่อฟังเป็นบุตรที่ประเสริฐสุด

คุณธรรมของบุตร **กตัญญูกตเวทิตาธรรม**

กตัญญู คือ รู้จักคุณของพ่อแม่ ด้วยปัญญาว่า ท่านให้กำเนิด เลี้ยงดูรามากตเวทิตาคือตอบแทนพระคุณของท่านทั้งในขณะที่มีชีวิตและสิ้นชีวิตไปแล้ว

การตอบแทนบุญคุณพ่อแม่

หน้าที่บุตรพึงกระทำต่อพ่อแม่ 5	สรุปตอบแทนบุญคุณพ่อแม่โดยย่อ 4
<ol style="list-style-type: none"> 1. เลี้ยงตอบแทน 2. งานช่วยทำ 3. คำจุนวงศ์ 4. ดำรงตนดี 5. สันชีวีทำบุญให้ <ul style="list-style-type: none"> ● เชื้อฟังคำสั่งสอน ● วานอนสอนง่าย ● สรรเสริญคุณพ่อแม่กระจาย ● ส่งเสริมให้มีคุณธรรมยิ่ง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เลี้ยงดูทางกาย. 2. เลี้ยงดูทางจิตใจ. 3. ทำให้พ่อแม่รู้ธรรมะ. 4. ทำตัวเองให้เป็นอนุสาวรีย์ที่ดีที่สุดของพ่อแม่.

-บุญคุณของพ่อแม่ ยากแก่การทดแทน-

◎ บุคคลใดให้มารดาบิดานั่งบนบ่าทั้งสองข้าง ได้ทำการขัดสี การขยี้ การให้อาบน้ำ การบีบนวดให้ท่าน ให้ท่านได้ถ่ายอุจจาระปัสสาวะอยู่บนบ่าทั้งสองนั้น หรือถึงบุตรจะให้มารดาบิดาตั้งอยู่ในความเป็นพระราชา ผู้เป็นใหญ่ยิ่งในแผ่นดินนั้นก็ดียังไม่เชื่อว่าได้ตอบแทนคุณมารดาบิดาได้สิ้นสุด.....

◎ ข้อนี้เพราะเหตุใด.....เพราะมารดาบิดาเป็นผู้มีคุณมาก คือ เป็นผู้ทำบุตรให้เติบโต เป็นผู้เลี้ยงดูบุตร เป็นผู้ทำให้บุตรได้เห็นโลกนี้.....

◎ ส่วนบุตรใดได้ทำมารดาบิดา ผู้ไม่มีศรัทธาให้มีศรัทธา ไม่มีศีลให้มีศีล ทำมารดาบิดาผู้มีความตระหนี่ ให้เต็มไปด้วยการเสียสละแบ่งปัน ผู้นั้นได้ชื่อว่าตอบแทนคุณมารดาบิดาได้สิ้นสุดและได้ยิ่งกว่าคุณที่มารดาบิดาทำให้แก่ตน

☀ **แม่ คำนี้มีความหมาย** ☀

◎ แม่ แม่ คำนี้มีความหมาย	มีพระคุณมากมายหลายสถาน
แม่เป็นได้หลายสิ่งหลายประการ	เป็นธนาการเป็นพระพรหมเป็นร่มโพธิ์
◎ เป็นผู้ให้กำเนิดเกิดลูกรัก	เป็นผู้ให้ที่พักพิงอาศัย
เป็นผู้ให้ความการุณย์อุ้มกายใจ	เป็นผู้ให้อะไรไม่รามือ
◎ ลูกเจ็บไข้แม่ก็ให้การรักษา	ลูกโตมาแม่ก็ส่งเรียนหนังสือ
ลูกต้องการตำราแม่หาซื้อ	ลูกปรึกษาหารือแม่ยินดี
◎ ลูกคนใดกระทำความผิดแม่	สุดเลวแต่ชั่วช้าสิ้นชาติ
ลูกด่าแม่ตีแม่ลูกกาลิ	ลูกไม่ดีนำมารดน้ำตาริน
◎ น้ำตาแม่รินไหลเมื่อลูกร้าย	น้ำตาแม่เป็นสายเมื่อลูกหมั่น
น้ำตาแม่หลังลงรดพื้นดิน	เมื่อได้ยื่นลูกเสเพลเนรคุณ
◎ โอ้แม่เจ้าพระคุณแม่แต่ปกเกล้า	โอ้แม่เจ้าแม่ผู้เฝ้าเข้าเกื้อหนุน
โอ้แม่เจ้าผู้เมตตาผู้การุณย์	โอ้แม่เจ้าผู้ค้ำจุนตลอดมา
◎ แม่เจ้าเมื่อย่าด่วนพรากจากลูกนะ	โอ้แม่พระแม่ต้องอยู่คู่โลกหล้า
แม่จากไปลูกต้องร้องนงน้ำตา	กูเรียกหาแม่เจ้าแม่อยู่ไหน.

-ทยาลู-

☀ **พ่อ คำนี้มีความหมาย** ☀

◎ พ่อ คำนี้มีความหมาย	พ่อ คำนี้มีชีวิตและเหตุผล
พ่อ คำนี้ลูกควรจำใส่กมล	พ่อ คำนี้ลูกทุกคนควรบูชา
◎ คำว่าพ่อพ่อพอก็บังชด	คำว่าพ่อเจนนัดไว้กึ่งขา
คำว่าพ่อเรียกแล้วชื่นชีวา	คำว่าพ่อคือดวงตาลูกทุกคน
◎ พระคุณพ่อสิ้นฟ้าอากาศ	พระคุณพ่อสามารถคุ้มแดดฝน
พระคุณพ่อสร้างลูกให้เป็นคน	พระคุณพ่อมากล้นเหลือจะพรรณนา.

-บัวกัณฑ์ วิลามาต-

การเป็นศิษย์ที่ดีของครูอาจารย์

“บูชา จ บุษนิยานัน เอตมมุงคสมุตตมัม
= การบูชาบุคคลที่ควรบูชาเป็นมงคลสูงสุด”

คุณหมายของครู

“ครู” คือ ผู้หนักอยู่บนศีรษะของศิษย์ที่จะต้องให้ความเคารพ บูชา ตอบแทนพระคุณ.

ครู คือ

- สายธารแห่งเสียสละและเมตตา
- จักรวาลแห่งกรุณาและสรรสร้าง
- ดวงประทีปสุกสว่างแห่งโลกา
- บิตมรรดาแห่งยาวบุตร

- ผู้เปิดประตูทางจิตวิญญาณ.
- ผู้นำทางวิญญาณและนำทางวัตถุที่ถูกต้อง.
- ผู้ยกจิตวิญญาณศิษย์ให้สูง.
- ผู้นำศิษย์ไปสู่ความเจริญ.
- ผู้ที่เป็นปูชนียบุคคล.
- ผู้ที่เป็นเหมือนพ่อแม่คนที่สองของศิษย์.
- ผู้ที่เป็นกัลยาณมิตรของศิษย์.
- ผู้สร้างโลกแห่งความไม่เห็นแก่ตัว.
- ผู้ดูดวงประทีปของโลก
- ผู้ถูกศิษย์ต่างแดนศิษย์ได้ดี.

ครู โดยหน้าที่คือ ผู้ยกจิตวิญญาณของศิษย์ให้สูง (SPIRITUAL GUIDE) = (เหตุ)
 โดยสิทธิ คือ ปูชนียบุคคล เป็นที่เคารพนับถือบูชา = (ผล)
 ครูโดยภาษาธรรมคือสิ่งที่ได้ผ่านไปแล้วในชีวิตจิตใจของเราผิดถูกล้วนเป็นครูสอนเรา

ประเภทของบครู

แบ่งออก 4 ประเภท

1. ครูประจำบ้าน(ครูสอนให้มีศีลธรรม) ได้แก่ พ่อแม่.
2. ครูประจำโรงเรียน(ครูสอนนำวิชาศิลปวิทยา) ได้แก่ ครู-อาจารย์
3. ครูประจำโลก-ครูประจำจิตใจ(ครูชักนำพาให้พ้นทุกข์) ได้แก่ พระพุทธเจ้า, พระศาสดาทั้งหลาย, พระเจ้าพระสงฆ์
4. ครูธรรมชาติ(ครูที่คลุกอยู่กับประสบการณ์ธรรมชาติ) ได้แก่ นายคล้ำคือประสบการณ์-สิ่งที่ได้ผ่านไปในชีวิตจิตใจเรา.

ครูดีที่สังคมต้องการ คือ มีความรู้ดี-สอนดี-มีคุณธรรม-นำชุมชน

คุณธรรมของครู

ครูต้องมีคุณธรรมของ “กัลยาณมิตร7” คือ	คุณธรรมครูอีก 3 อย่าง
<ol style="list-style-type: none"> 1. ปิโย= น่ารัก ทำตัวให้ศิษย์รัก. 2. ครุ= นำเคารพ,หนักแน่นในจรรยา. 3. ภาวนีโย= หมั่นแสวงหาความรู้ พัฒนาความรู้. 4. วตุตา จ= มีความขยันหมั่นแนะนำพร่ำสอน. 5. วจนกุชโฆ= อดทนต่อถ้อยคำกล่าวหา. 6. คมภีรลจก ถก กตุตา = สอนสิ่งที่ยากให้เข้าใจง่าย 7. โน จญฺฐาเน นีโยชเย = ไม่ชักจูงศิษย์ไปในทางเสื่อมเสีย. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มุ่งมั่นในเรื่องจิตวิญญาณ 2. มีปิติปราโมทย์หล่อเลี้ยง 3. มีอุดมคติพระโพธิสัตว์ <p>- สุธธิ= มีความบริสุทธิ์อยู่ในใจ</p> <p>- ปัญญา= รู้ทั้งทางโลกทางธรรม</p> <p>- เมตตา= รักเมตตาต่อศิษย์</p> <p>- ขันติ= มีความอดทน</p> <p>สรุปโดยย่อ คือ เมตตา-ปัญญา</p>

หน้าที่ของครู 5

1. แนะนำตีฝึกหัด (นำเรื่องดีๆ มาสั่งสอน มีอุปายในการแนะนำ).
2. สอนชัดเข้าใจ (สอนให้เข้าใจแจ่มแจ้ง พัฒนาให้เกิดความรู้ดี-คิดดี-สามารถดี)
3. บอกให้สิ้นเชิง(ไม่ปิดบังอำพราง)
4. สรรเสริญในหมู่มิตร
5. ทุกทิศเครื่องกันภัย

พร้อมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ด้วยการ-

พูดให้ฟัง-ทำให้ดู-อยู่ให้เห็น-สงบเย็นให้สัมผัส.

“ครู คือ ผู้นำในทางที่ถูกต้องทั้งทางวัตถุและจิตใจ”

“การขยันพร่ำสอนดีต่อศิษย์เข้าสู่กรอบจริยธรรม

คือ มหกรรมอันยิ่งใหญ่ของครู”

ความหมายของศิษย์

ศิษย์ คือ ผู้ศึกษา, ผู้เชื่อฟัง, ผู้ที่ยอมรับให้ครูอาจารย์สอน.

ศิษย์ที่ดี คือ ผู้ที่ครูอาจารย์สามารถนำไปสู่จุดหมายปลายทางได้.

ประเภทของศิษย์

1. ศิษย์กตัญญู คือ รู้คุณแล้วตอบแทนพระคุณครู.
2. ศิษย์อกตัญญู คือ ศิษย์เนรคุณ คิดล้างผลาญครู.

คุณธรรมของศิษย์

- อดทน เหมือนหลุมແພງ เพื่อรองรับปัญญา ความรู้ที่ครูถ่ายทอดให้
- อ่อนน้อม เหมือนดอกมะเขือ เพื่อรองรับความกรุณาจากครู
- มีระเบียบ เหมือนข้าวตอก เพื่อรองรับความบริสุทธิ์ใจจากครู

หน้าที่ของศิษย์ที่ดี

หน้าที่ของชาวประมง	คือ หาปลา
หน้าที่ของพ่อค้า	คือ หาผลกำไรจากการทำมาหากิน
หน้าที่ของศิลปิน	คือ สร้างศิลปะ
หน้าที่ของพระ	คือ สอนมนุษย์
หน้าที่ของชาวพุทธ	คือ ทำคุณความดี
หน้าที่ของศิษย์ที่ดี	คือ กตัญญูกตเวที ต่อครู-อาจารย์

หน้าที่ของศิษย์ที่ดี 5

1. ลูกขี้ยืนต้นอ่อนรับ (เป็นการแสดงความเคารพ)	1. ต้องมีความเคารพ.
2. หมั่นคอยรับใช้ (เมื่อท่านมีกิจธุระ)	2. คบการศึกษ.
3. ตั้งใจเชื่อฟัง(เชื่อฟังคำสั่งสอนและปฏิบัติตาม)	3. กล้ารับความผิด.
4. เอาใจบริการ (อุปัฏฐากรับใช้ใกล้ชิด.)	4. คิดช่วยเหลือครู.
5. เรียนวิชาการโดยเคารพ.	5. กตัญญูต่อสถาบัน.

ศิษย์ที่ดีพึงจดจำ

1. ไม่โยกเก้าอี้
2. ไม่หนีโรงเรียน
3. ไม่เขียนข้างฝา
4. ไม่ด่าครูสอน
5. ไม่นอนตื่นสาย
6. ไม่หนีการเรียน
7. ไม่เพียรทำผิด
8. ไม่คิดมุ้งร้าย
9. ไม่อายการงาน
10. ไม่ผลาญเงินตรา
11. ไม่ซำหาเรื่อง
12. ไม่เคืองโกรธกัน
13. ไม่หันหาอบายมุข
14. ไม่คลุกกับเกมส์
15. เกษมแน่ ๆ พ่อแม่ก็ชื่นใจ คุณครูก็ชื่นใจ

อุดมการณ์ศิษย์ที่ดี

1. แสวงหาความรู้
2. เคารพครูอาจารย์
3. รักการศึกษา
4. มีจรรยาเรียบร้อย
5. มักน้อยตามฐานะ
6. เสียสละเพื่อสถาบัน
7. มุ่งมั่นประพฤติดี
8. หลีกหนีสิ่งชั่ว
9. ไม่มัวสิ่งเสพติด
10. รู้จักคิดใช้ปัญญา

“ครต้อมมีพิช

ศิษย์ต้อมมีครู

ศิษย์มีครู

เหมือนงูมีพิช

ศิษย์ไม่มีครู

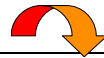
เหมือนงูไม่มีพิช

“ศิษย์ดีต้อม มีคุณธรรม

ศิษย์ไม่ได้ความ คุณธรรมไม่มี”

แนะนำ - ทำตาม

งานครู	หน้าที่ศิษย์ที่ดี
แนะ = แนะนำ	ทำ = ทำดี
นำ = นำดี	ตาม = ตามดี

❀ ครูคือใคร ❀

- ◎ ใครคือครูกูคือใครในวันนี้ ใช้อยู่ที่ปริญญามหาศาล
- ใช้อยู่ที่เรียกว่าครูอาจารย์ ใช้อยู่บนสอนนานในโรงเรียน
- ◎ ครูคือผู้ชี้นำทางความคิด ให้อ่านรู้ผู้ฝึกคิดอ่านเขียน
- ให้อ่านทุกขั้วยากรู้พากเพียร ให้อ่านเปลี่ยนแปลงสู้สร้างงาน
- ◎ ครูคือผู้ยกระดับวิญญานมนุษย์ ให้สูงสุดกว่าสัตว์เดรัจฉาน
- ครูกือผู้สั่งสมอุดมการณ์ มีดวงมลายี่เพื่อมวลชนให้ตนเอง
- ◎ ครูจึงเป็นนักสร้างผู้ใหญ่งิ่ง สร้างคนจริงสร้างคนกล้าสร้างคนเก่ง
- สร้างคนให้ให้เป็นตัวของตัวเอง ขอมอบเพลงนี้มาบูชาครู

-นาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์-

❀ คุณเอ๋ยคุณครู ❀

◎ คุณเอ๋ย คุณครู

- อุตสาห์สู๋ ทนสั่ง และทนสอน
- เพื่อให้ศิษย์ มีวิชา เป็นอาภรณ์
- ดับทุกขร้อน ที่ตั้งท่า มาราวี
- ◎ ส่งเสริมศิษย์ ให้ดี มีคุณค่า
- เติบโตมา มีความรู้ เขตชุกรี
- เป็นดวงตา ของชาติ ปราศไพรี
- คุณข้อนี้ ศิษย์จำได้ ไม่ลืมเอย.

❀ วันหนึ่งเถอะ ❀

- ◎ สักวันหนึ่ง คงจะรู้ ว่าครูกัก
- สักวันหนึ่ง คงประจักษ์ เป็นสักขี
- สักวันหนึ่ง คงจะรู้ว่า ครูดี
- สักวันหนึ่ง คงได้ดี เพราะเชื่อครู.

การเป็นเพื่อนที่ดีของเพื่อน

“ภเชถ มิตฺเตกฺลฺยาเณ = พึงคบมิตรที่ดีงาม”

ความหมายของเพื่อน

เพื่อน คือ ผู้ที่รักใคร่ชอบพอกัน แล้ว
กระทำความดีต่อกัน เพื่อให้ อยู่ร่วมกัน
ได้ ไม่เลือกเพศวัย ความรู้ ชาติ ศาสนา,
ผู้ร่วมธุระ,ผู้อยู่ในสภาพ-ลักษณะเดียวกัน

มิตร คือเพื่อนผู้รักใคร่คุ้นเคยกัน, ผู้มีมิตรเยื่อใยต่อกัน
สหาย คือ ผู้มาด้วยกันไปด้วยกัน กระทำร่วมกัน
กัลยาณมิตร คือ เพื่อนที่ดี มิตรที่ดีงาม
เพื่อนที่ดี คือ ผู้ที่สามารถอยู่ร่วมกันได้ด้วยความสุขสวัสดิ์

เหตุที่ต้องมีเพื่อน

เพราะคนเราไม่สามารถอยู่คนเดียวในโลกได้ จึงจำเป็นต้องมีเพื่อน
โดยการยินยอมที่จะร่วมกันทำธุระ หรือพูดคุยกัน ร่วมกิจกรรมกัน
“เมื่อมีความต้องการเกิดขึ้นสหายคือเพื่อน ย่อมนำความสุขมาให้”
เรามีเพื่อนเพื่อจะช่วยทำกิจธุระให้เสร็จ เป็นเหตุให้เกิดความเจริญ
หรือความเสื่อมในชีวิตและสามารถจะอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข.

ประเภทของเพื่อน

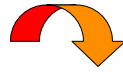

<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อนบ้าน 3. เพื่อนเที่ยว 5. เพื่อนรู้จักกัน 7. เพื่อนแท้ 	<ol style="list-style-type: none"> 2. เพื่อนเล่น 4. เพื่อนร่วมสถาบัน 6. เพื่อนสนิท 8. เพื่อนเทียม
--	---

สรุปเหลือ 2 คือ เพื่อนแท้, เพื่อนเทียม

ลักษณะของเพื่อน

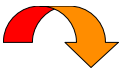

เพื่อนแท้(มิตรแท้)	เพื่อนเทียม(มิตรเทียม)
1.มิตรมีอุปการะ -มิตรประมาทอาจอำนวยความสะดวก -อาโรคยาทรพยาวิมิให้สูญ -เมื่อมีภัยช่วยเหลือคอยเกื้อกูล -ให้เพิ่มพูนทรัพย์กว่าที่ไว้ไว้	1.มิตรปกอลอก -คิดแต่ได้ฝ่ายตนเป็นคนลอย -เสียให้หน่อยคิดเอาให้ได้มาก -รับทำกิจเพราะกลัวตัวลำบาก -คบใครยากหากไร้ประโยชน์ตน
2.มิตรร่วมสุขร่วมทุกข์ -บอกความลับลับใจให้แก่มิตร -ช่วยปกปิดความลับไว้ไม่ขยาย -ไม่ทอดทิ้งยามคับขันอันตราย -ชีวิตวายก็อาจจะสละแทน	2.มิตรดีแต่พูด -เก็บเอาของล่วงแล้วมาปราศรัย -อ้างเอาของใหม่ยังไม่มีชี้แจง -ช่วยเหลือสิ่งที่ไม่มิประโยชน์เลย -ทำเมินเฉยเมื่อเอ่ยปากอยากฟังฟัง
เพื่อนแท้(มิตรแท้)	เพื่อนเทียม(มิตรเทียม)
3.มิตรแนะนำประโยชน์ -คอยห้ามปรามมิให้ทำซึ่งความชั่ว -ให้ตั้งตัวทางดีที่ปรึกษา -บอกเรื่องจริงสิ่งที่ยังไม่ฟังมา -แนะนำรรคาสุขใจให้ดำเนิน	3.มิตรหัวประจบ -จะทำชั่วก็เห็นงามตามทุกที่ -จะทำดีก็เห็นงามคล้อยตามหลัง -อยู่ต่อหน้าว่าสรรเสริญเกินกำลัง -พอลับหลังตั้งนินทาว่าประจาน
4.มิตรมีความรักใคร่ -เห็นเพื่อนทุกข์ร้อนใจใครจะช่วย -สุขสุขด้วยไม่หน่ายแครงทุกแห่งหน -โต้เถียงคนตำหนิติเพื่อตน -รับรองคนสรรเสริญมิตรไม่ผิดทาง	4.มิตรชักชวนในทางฉิบหาย -ชักชวนดื่มน้ำเหล้าเมาสุกเดียว -ชักชวนเที่ยวกลางคืนตื่นแล้วฝัน -ชักชวนเมาในการเล่นไม่เว้นวัน -ชักชวนเล่นการพนันมันเรื่อยไป

 เพื่อนที่ดีมีหนึ่งถึงจะน้อย เหมือนเกลือดีมีนิดหน่อยด้วยราคา	ดึกกว่าร้อยเพื่อนคิดริษยา ยังมีค่ากว่าน้ำเค็มเต็มทะเล
--	--

หน้าที่ของเพื่อน

หน้าที่ของเพื่อนที่ดี	หน้าที่ของเพื่อนที่ดีพึงทำตอบเพื่อน
1. แบ่งปันให้	1. เพื่อนประมาทช่วยป้องกัน
2. ปราศรัยไพบา	2. ทรัพย์เพื่อนนั้นช่วยรักษา
3. สงเคราะห์ด้วยกำลัง	3. พึ่งได้เมื่อภัยมา
4. วางตนให้พอดี	4. วิบัติมาไม่ทอดทิ้ง
5. มีความจริงใจ	5. นับถือจริงถึงวงศ์ญาติ

หน้าที่ของเพื่อนอีกนัยหนึ่ง		
1. รักกัน.	2. ช่วยเหลือกัน.	3. ให้อภัย.
4. ไม่เอาเปรียบกัน.	5. พุดกันเพราะๆ	6. ไม่ทะเลาะรังแก

ลึ้มสลักใจเสนห์ผูกใจเพื่อน	
-โอบอ้อมอารี(ทาน)	-วจีไพบา(ปิยะวาจา)
-สงเคราะห์ทุกคน(อตถจริยา)	-วางตนพอดี(สมานัตตา)

เป็นเพื่อนที่ดี	
<p>◎ เป็นเพื่อนที่ดีมีความจริงใจ ยามมีทุกข์ภัยเป็นที่พึ่งพา วาจาไพบาคอยสงเคราะห์เพื่อน ให้สติเตือนด้วยเสนาหา</p> <p>◎ เป็นที่ปรึกษาปัญหาสารพัด คอยช่วยกำจัดเรื่องร้ายนานา เป็นผู้ร่วมทุกข์คราวสุขร่วมใจ ตายแทนกันได้รักไม่โรยรา.</p> 	<p>◎ เพื่อนรู่ระ ช่วยประคอง ไม่ต้องใช้ เพื่อนยากจน เจียดให้ ไม่ต้องรอ เพื่อนโศกท้อ ปลอบใจ ไม่ต้องครวญ</p> <p>◎ เพื่อนมีสุข ทุกที ยินดีด้วย เพื่อนทุกข์ช่วย ทุกที คอยมีส่วน เพื่อนทำชั่ว คอยชี้ ความดีชวน เพื่อนทำควร ทุกที พลอยดีใจ.</p> <p>◎ เพื่อนเพราะกิน เหล้าด้วยกัน นั้นมีมาก เพื่อนแต่ปาก สักว่าเพื่อน ก็เคลื่อนหลาย ส่วนเพื่อนใด ในเมื่อกิจ เกิดมากมาย ช่วยจนตาย นั้นแหละเพื่อน อย่าเพื่อนเอ</p>

การเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ

“สพฺพ รณฺจํ สุขํ เสติ ราชา เจ โหติ ฌมฺมิโก
= ถ้าราชาผู้ปกครองทรงธรรม ประเทศชาติก็เป็นสุข”

ความหมายพลเมืองดี

พลเมือง คือ ประชาชนซึ่งเป็นกำลังอันสำคัญของประเทศชาติ
พลเมืองดี คือ ผู้ที่สามารถดำรงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ไว้ได้.

หน้าที่ของพลเมืองที่ดี

1. รักชาติ

1. รักชาติ.
2. เคารพศาสนา.
3. เคารพพระมหากษัตริย์.
4. ปฏิบัติเคารพกฎหมาย
5. ขจัดอบายมุขทั้งปวง.

ความหมายของชาติ

1. ชาติ หมายถึง ทรัพยากรธรรมชาติอันเป็นพื้นแผ่นดิน.
2. ชาติ หมายถึง ประเพณีวัฒนธรรมของชาติ.
3. ชาติ หมายถึง อำนาจอธิปไตยของชาติ.
4. ชาติ หมายถึง บุคคลในชาติอันได้แก่ความเป็นมนุษยชาติ.

คนเรามีชาติเพื่อ	ผลจากการรักชาติ
-มีความเป็นอยู่ที่ดีงาม. -มีผู้คอยดูแลความสงบเรียบร้อย. -มีผู้คอยปกป้องคุ้มครองอันตราย. -มีผู้คอยช่วยเหลือให้อยู่ได้อย่างสงบ สันติ	-เกิดความภาคภูมิใจในชาติของตน. -ไม่ถูกทำลายง่าย ทั้งทางตรงทางอ้อม -มีความเป็นอยู่สงบสุขเย็น. -เป็นที่เกรงของชนชาติอื่นที่คิดจะมา ทำลาย.

2. เคารพศาสนา

ศาสนา คือ คำสั่งสอน เพื่อให้ประชาชนในชาติเป็นคนดี ไม่ทำสิ่งชั่วร้าย มีจิตใจสะอาด

1. เชื่อฟังคำสั่งสอนของศาสดา
2. ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของศาสนา
3. แนะนำคำสั่งสอนของศาสนา
4. ปฏิบัติตนเป็นคนดี
5. ไม่ทำความชั่ว
6. ไม่ดูหมิ่นศาสนาอื่น

หน้าที่ของพุทธศาสนิกชนที่ดี

3. เติบโตจนพระมหากษัตริย์

พระมหากษัตริย์ คือ สถาบันของผู้มีสติปัญญา ผู้ที่ทำให้ประชาชนพอใจชื่นใจ เรียกว่า “ราชา” ทรงเป็นร่มโพธิ์ร่มไทร เป็นศูนย์รวมใจของชาวไทย เพื่อให้เกิดความสามัคคีขึ้นในชาติ ทรงมีคุณธรรมที่เรียกว่า “ทศพิธราชธรรม” ทรงทำงานเพื่อผู้อื่น เพื่อประชาชน เพราะรักผู้อื่น พระองค์ทรงทำงานสนุกเป็นสุขขณะทำงาน ทรงเสียสละความสุขส่วนพระองค์เพื่อประชาชนในชาติ

“เราจะปกครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแก่มหาชนชาวสยาม”

ทศพิธราชธรรมคุณธรรมของพระมหากษัตริย์

1. ทาน -ให้ปันช่วยประชา (บำเพ็ญตนเป็นผู้ให้).
2. ทีล -รักษาความสุจริต (สำรวมกายวาจาให้ปกติ).
3. บริจาคะ -บำเพ็ญกิจด้วยเสียสละ.
4. อาชวชะ -ปฏิบัติภาระโดยซื่อตรง.
5. มัททวะ -ทรงความอ่อนโยนเข้าถึงคน.
6. ตปะ -พันมัวเมาด้วยเผากิเลส (มีความเพียร).
7. อักโกธะ -ถือเหตุผลไม่โกรธา (ความไม่โกรธ).
8. อวิหิงสา -มีอหิงสานำร่มเย็น (ความไม่เบียดเบียน).
9. ขันติ -ชำนะเช็ญด้วยขันติ (ความอดทน).
10. อวิโรธนะ -มีปฏิบัติคลาดจากธรรม (ความไม่มีพินุธ).

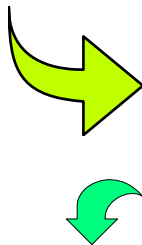

4. ปฏิบัติเคารพกฎหมาย

กฎหมาย คือ ระเบียบแบบแผนข้อปฏิบัติ เพื่อความสงบสุขของสังคมโดยส่วนรวมประชาชน คือ ผู้เป็นใหญ่ในประเทศ มีอำนาจอธิปไตยรวมกันอยู่เป็นสังคม

เรามีกฎหมายเพื่อ

- ป้องกันคนชั่วไม่ให้ข่มเหงคนดี
- ปราบปรามคนชั่ว ที่ข่มเหงคนดี
- รักษาชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ให้ดำรงอยู่
- ความสงบสุขและดีงามของสังคม
- ความเจริญของประเทศชาติ
- ความเท่าเทียมกันของคนในชาติ
- ไม่ให้ชาติอื่นข่มเหงเอาเปรียบ

พลเมืองดีต้องปฏิบัติเคารพกฎหมาย เพื่อแสดงถึงความเจริญ มีวัฒนธรรมที่ดีงามของชาติ และความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย

5. ขจัดอบายมุข

อบายมุข คือ ทางแห่งความเสื่อม ทางแห่งความฉิบหาย ปากทางแห่งนรก

ประเทศชาติจะไม่สามารถพัฒนา ถ้าประชาชนในชาติตกเป็นทาสอบายมุข

❀ อบายมุข 6 ผีร้าย ❀

<ul style="list-style-type: none"> ❉ ผีที่ 1 ชอบสุราเป็นอาฉิม ❉ ผีที่ 2 ชอบเที่ยวยามวิกาล ❉ ผีที่ 3 ชอบดูการละเล่น ❉ ผีที่ 4 คบขี้มั่วกับโจร ❉ ผีที่ 5 ชอบเล่นมั่วก็หาบัตร์ ❉ ผีที่ 6 เกียดจรั้นการทำงาน 	<ul style="list-style-type: none"> ไม่ชอบกินข้าวปลาเป็นอาหาร ไม่รักบ้านรักลูกรักเมียตน ไม่ละเว็นบาร์คลับละครโชน หนีไม่พ้นอาญาตราแผ่นดิน สารพัดถั่วไปโหล่ลิ้น มีทั้งลิ้นหกผิ้อปรี๊เอย.
--	---

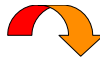
การเป็นสาวกที่ดีของพระศาสดา

“อติโรจติ ปณฺณาย สมฺมาสมฺพุทฺธสาวโก
= สาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ย่อมรุ่งเรืองด้วยปัญญา”

คุณหมายของสาวก

สาวก คือ ผู้เชื่อฟัง ยอมตนที่จะประพฤติปฏิบัติตามคำสั่งสอนของศาสนา.
 สาวกที่ดี คือ ผู้ที่สามารถดำเนินตามพระศาสนาไปได้.
 ศาสนิก คือ ผู้ที่นับถือศาสนา ที่เรียกว่า สาวกนั่นเอง

พุทธศาสนา-ศาสนาประจำชาติไทย

ผู้นับถือ 95 %

“พุทธศาสนิกชน” คือ ชนผู้นับถือพระพุทธศาสนา เรียกชื่ออื่นได้อีกเช่น
 “พุทธสาวก” คือ ผู้นับถือพระพุทธเจ้า เชื่อฟังและปฏิบัติตาม.
 “พุทธบริษัท” คือ บริษัทของผู้ที่นับถือพระพุทธเจ้า มีองค์ประกอบ 4
 คือ ภิกษุ, ภิกษุณี, อุบาสก, อุบาสิกา.
 “พุทธมามกะ” คือ ผู้แสดงตนนับถือพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์.
 “พุทธบุตร” คือ บุตรของพระพุทธเจ้า.
 “พุทธศาสนิกชนที่ดี” คือ ผู้ที่สามารถดำเนินตามพระพุทธเจ้าไปได้

หน้าที่ของพุทธศาสนิกชนที่ดี	หน้าที่ของพุทธศาสนิกชนที่ดี
1. ทำสิ่งใดด้วยเมตตา	1. เกื้อกูลพระ
2. พุศจาใจไม่หมองจิต	2. กระทำบุญ
3. คิดสิ่งใดก็คำนับ	3. คู่้นพระศาสนา
4. ต้อนรับด้วยเต็มใจ	4. เป็นอุบาสก-อุบาสิกาชั้นนำ
5. ปัจจยี่อุปถัมภ์	5. หมั่นสำรวจความก้าวหน้า

หน้าที่ของพุทธศาสนิกชนที่ดี	
1. เกื้อกูลพระ	2. กระทำบุญ
<ol style="list-style-type: none"> 1. ด้วยกายกรรมทำให้หนักรักเคารพ 2. วาจาบนอบน้อมพร้อมปราศรัย 3. มโนน้อมพร้อมจิตเป็นนิตยไป 4. ยินดีให้รับรองไม่หมองเมิน 5. เมื่อเลื่อมใสบูชาด้วยอาภิส มีความคิดยึดมั่นสรรเสริญ ผู้มีศีลแนะนำทางดำเนิน ย่อมเจริญต่อไปในทางธรรม. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. แบ่งปันทรัพย์แก่คนทุกชนชั้น 2. เผื่อแผ่ในจรรยาภิกษุศีล 3. บำเพ็ญเพียรภาวนาเป็นอาจิล 4. น้อมกายินถ่อมตนคนนิยม 5. เข้าช่วยเหลือขวนขวายในธุระ 6. แผลส่วนความดีที่สะสม 7. อนุโมทนาด้วยช่วยนิยม 8. หมั่นอบรมฟังธรรมอย่างตั้งใจ 9. แสดงธรรมแก่ผู้อื่นย่นน้ำจิต 10. ทำพิธีให้เห็นตรงมั่นคงได้ บุญกิริยาวัตถุสิบประการนัย ใครสะสมเอาไว้ย่อมได้เอง
3. ศันพระศาสนา	4. เป็นอุบาสิกา(อุบาสก)ชั้นนำ
<ol style="list-style-type: none"> 1. หมั่นไปวัดไม่ขาด 2. มิได้ขาดการฟังธรรม 3. นำหลักศีลธรรมพัฒนาตนให้ยิ่ง 4. ศรัทธาจริงในพระทั้งหลาย 5. ฟังธรรมหมายจิตเป็นกุศล 6. ไม่พาดนแสวงบุญนอกศาสนา 7. บำรุงรักษาพุทธศาสนาอย่างยิ่ง. 	<p>อุบาสกกว่าดีมีธรรมห้า</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีศรัทธาตั้งมั่นมิหวั่นไหว 2. มีศีลสัตย์ฝึกหัดกายและใจ 3. หูตาใสไม่ตื่นข่าวล้าลือมา 4. แสวงบุญนิวาสนในศาสนันนี้ 5. ขวนขวายดีในพุทธศาสนา <p>เมื่อมีครบจบงามตามกล่าวมา ท่านเรียกว่าอุบาสกชั้นนำ.</p>
5. หมั่นสำรวจความก้าวหน้า	
<ol style="list-style-type: none"> 1. มั่นในพระไตรรัตน์ (ศรัทธา) 2. จริยาวัตรเหมาะสม (ศีล) 3. เล่าเรียนศึกษาอบรม (สุตะ) 4. พักบ่มเสียดละมีน้ำใจ (จาคะ) 5. เข้าใจโลกและชีวิต (ปัญญา) 	

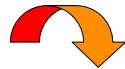
หน้าที่ของสมณะพราหมณ์(นักบวช) 6

1. ห้ามจากความชั่ว
2. ให้ตั้งตัวในความดี
3. ใจอารีอนุเคราะห์
4. ฟังเสนาะเรื่องใหม่
5. เข้าใจชัดเรื่องเก่า
6. บอกเล่าทางสวรรค์

หน้าที่ของสมณะพราหมณ์(นักบวช) อีก 6

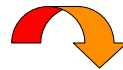

1. ช่วยแนะนำมิให้ทำซึ่งความชั่ว
2. ให้ตั้งตัวในทางดีมีสัตย์ศีล
3. ควรวุช่วยด้วยกรุณาเป็นอาจิม
4. ให้ได้ยินสิ่งที่ยังไม่ฟังมา
5. ที่ฟังแล้วเสริมให้เข้าใจชัด
6. บอกข้อวัตรทางสุขให้ศึกษา

เสริมสร้างทางสวรรค์เป็นมรรคา
ด้วยเมตตาการุณเป็นคุณธรรม

หลักคำสอนของพระพุทธศาสนา

1. ไม่ทำบาปทั้งปวง (สพฺพปาปสฺส อภรณํ)	= ตีล	ไม่
2. ทำกุศลความดีให้ถึงพร้อม (กุสุลฺลสุปฺปสมฺปทา)	= สมาธิ	<u>สรุป</u> = ประ
3. ทำจิตให้บริสุทธิ์ขาวรอบ (สจฺจิตฺตปริโยทปนํ)	= ปัญญา	มาท

อาชีพที่ชาวพุทธไม่ควรทำ

1. ขายอาวุธ-เครื่องประหาร.
2. ขายมนุษย์.
3. ขายสัตว์เป็น สำหรับฆ่าเพื่อเป็นอาหาร.
4. ขายน้ำเมา.
5. ขายยาพิษ.

เขา **วัด** ..หรือยจ ?

วัดในทางพระพุทธศาสนามีอยู่ 5 ความหมายคือ

1. วัตถุ หมายถึง โบสถ์, วิหาร, เจดีย์, พิธีต่างๆ รวมทั้งพระภิกษุ-สามเณรที่อยู่วัด
2. วัด หมายถึง การวัดจิตใจ วัดพฤติกรรมของตนเอง (วัดสอแก้ววัดวา)
3. วัฏฏะ หมายถึง การหมุนเวียน ได้แก่ วัฏฏสงสารคือ การเวียนว่ายอยู่ในกองทุกข์
4. วัตร หมายถึง การประพฤติปฏิบัติเป็นกิจวัตรประจำ เช่น รักษาศีลเป็นวัตร ฯลฯ
5. วัฒนฺ์ หมายถึง วัดหน้ากวางหน้าเป็นการเข้าถึงความเจริญก้าวหน้าสูงสุดของมนุษย์ คือถึงนิพพาน

เราสร้าง "วัตถุ" สำหรับ "วัด" จิตใจ เพื่อทำลาย "วัฏฏสงสาร" โดยการประพฤติ "วัตร" ก็จะเข้าถึง "วัฒนฺ์" อันเป็นวัดที่แท้จริงที่พระพุทธเจ้านั้นพึงประสงค์ให้เราเข้าถึง เราชาวพุทธเข้า "วัด" ถึง "วัฒนฺ์หรือยจ ?

 มาถึงวัดเห็นดินและต้นไม้

รู้จักวัตรต้องฝึกหัดทั้งใจกาย

 มาถึงวัดเห็นดินและต้นไม้

คนเห็นวัดต้องเห็นธรรมสัมมาญาณ

ยังมีไม่เห็นวัดตั้งความหมาย

จึงจะหมายได้บ่งชัดเห็นวัดจริง

ยังมีไม่เห็นวัดตั้งคำขาน

เพ่งสังขารรู้ชัดเห็นวัดจริง.

การเป็นมนุษย์ที่เต็ม

“ทนฺโต สฏฺโง มนุสฺสเสฏฺฐ
= ในหมู่มนุษย์ทั้งหลาย
ผู้ฝึกตนดีแล้ว เป็นผู้ที่ประเสริฐสุด”

คุณหมายของมนุษย์

มนุษย์

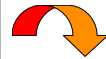
มาจากคำว่า มนุ (=ใจ) + อุษย (=สูง) = ผู้มีใจสูง

คน - สัตว์ - มนุษย์

คนกับสัตว์	คนเสมอกับสัตว์ 4 อย่าง
คน กิริยาแปลว่า กวน = ทำให้ยุ่ง คน มาจากบาลีว่า ชน = สักแต่ว่าเกิดมา สัตว์ = สักแต่ว่าเกิดมา = ชน คน = ชน = สัตว์ ∴ คน = สัตว์	1. การกิน 2. การนอน 3. การกลัวภัย 4. การสืบพันธุ์ นี่คือสัญชาตญาณของคนกับสัตว์
คนดีกว่าสัตว์ต่อเมื่อมีธรรมะ พัฒนาจิตใจจากความเป็นคนไปสู่ความเป็นมนุษย์	
“อาหารนิททา ภัยเมถุนญจ สามาณญเมตตบุปสุกัณรานํ ธมุโม หิ เตสํ อธิโก วิเสโส ธมุเมนา หีนา ปสุกัสมานา	

ธรรมะทำให้คนต่างจากสัตว์คือเป็น “มนุษย์”

เมื่อคนมีธรรมะ คือ 5 ดี อันได้แก่

1. การเป็นบุตรที่ดี.
 2. การเป็นศิษย์ที่ดี.
 3. การเป็นเพื่อนที่ดี.
 4. การเป็นพลเมืองที่ดี.
 5. การเป็นสาวกที่ดี.
- คนจะเป็นมนุษย์ที่เต็ม

มนุษย์ที่สมบูรณ์ คือ ผู้ที่อยู่เหนือปัญหาทั้งทางโลกและทางธรรม.

๕ เป็นมนุษย์หรือเป็นคน? ๕

◎ เป็นมนุษย์เป็นได้เพราะใจสูง

เหมือนหนึ่งยูงมีดีที่แววขน
ถ้าใจต่ำเป็นได้แต่เพียงคน
ย่อมเสียที่ที่ตนได้เกิดมา

◎ ใจสะอาดใจสว่างใจสงบ

ถ้ามีครบควรเรียกมนุษย์
เพราะทำถูกพูดถูกทุกเวลา
เปรมปรีดาคืนวันสุขสันต์จริง

◎ ใจสกปรกมีดมัวและร้อนร่า

ใครมีเข้าควรเรียกว่าผีสิง
เพราะพูดผิดทำผิดจิตประวิง
แต่ในสิ่งนำตัวกลัวอบาย

◎ คิดดูเถิดถ้าใครไม่ยอมตก

ให้ใจสูงเสียได้ก่อนตัวตาย
ก็สมหมายที่เกิดมาอย่าเชื่อนอย.

๕ อ้ายชาติคน ๕

◎ อ้ายชาติชั่ว

ผลที่สุด

อนิจจา

เสียแรงที่

เรียกตัว

ไม่มีดี

หมาไม่กิน

แสนฉลาด(ตวย)

ว่ามนุษย์

อะไรนี่

ขำสิ้นดี

อ้ายชาติคน

